

มติ 1.8 ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับบริการสาธารณสุขที่จำเป็น

1. ที่มาและความสำคัญ

มติ 1.8 ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับบริการสาธารณสุขที่จำเป็น เป็นมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 1 พ.ศ.2551 โดยสมาชิกสมัชชาสุขภาพแห่งชาติมีมติเห็นชอบมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติดังกล่าว เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2551 ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2551 เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2552 พร้อมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

สาระสำคัญของมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ มติ 1.8 ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับบริการสาธารณสุขที่จำเป็นคือ มุ่งส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงบริการสาธารณสุขของรัฐ รวมทั้งบริการสุขภาพอย่างเสมอภาค โดยรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาระบบสุขภาพที่เน้นการเสริมสร้างสุขภาพอันนำไปสู่สภาวะที่ยั่งยืนของประชาชน รวมทั้งจัดและส่งเสริมให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้เอกชนและชุมชนมีส่วนร่วม ในการพัฒนาสุขภาพและการจัดบริการสาธารณสุข

2. สรุปความคืบหน้ามติ

ข้อมติ	เป้าหมายของมติ	ความก้าวหน้าของมติ
1. ขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการคลัง กระทรวงแรงงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำนักงานประกันสังคม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ รวมทั้งหน่วยงานอื่นๆ เช่น สภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง		
1.1 จัดให้มีบริการสาธารณสุขที่หลากหลาย มีคุณภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนทั่วไป และกลุ่มเฉพาะ เช่น กลุ่มชาติพันธุ์ และ/หรือชาวไทยภูเขา ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ในประเทศ รวมทั้งจัดระบบงบประมาณหรือระบบการเงินการคลังที่ยั่งยืนและเพียงพอให้กับสถานพยาบาล ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิและความเสมอภาคในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพได้		<p>เชิงนโยบายและโครงสร้าง</p> <p>1. เมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2553 คณะรัฐมนตรี (ครม.) มีมติที่สำคัญๆ หลายมติ ได้แก่ อนุมัติให้สิทธิขั้นพื้นฐานด้านสาธารณสุขซึ่งครอบคลุมงานส่งเสริมสุขภาพ การรักษาพยาบาล การฟื้นฟูสุขภาพและการควบคุมป้องกันโรคกับบุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2553 เป็นต้นไป โดยมอบให้สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.)</p>

ชื่อบริการ	เป้าหมายของบริการ	ความก้าวหน้าของบริการ
<p>อย่างถ้วนหน้า โดยเฉพาะกลุ่มประชากรไร้รัฐ ไร้สัญชาติ แรงงานต่างด้าวและผู้ติดตาม รวมทั้งบุคคลชาวไทยที่ยังมิได้มีการพิสูจน์สถานะซึ่งไม่มีเลขประจำตัว 13 หลัก ที่ยังไม่มีหลักประกันสุขภาพใดๆ โดยยึดถือมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2548 ว่าด้วย ยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล ทั้งนี้จะต้องดำเนินการควบคู่กับการพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการสาธารณสุขในทุกระดับ ทั้งระบบ เพื่อพัฒนาคุณภาพการบริการ และให้เจ้าหน้าที่ มีทัศนคติที่ดีต่อผู้รับบริการ</p>		<p>เป็นหน่วยดำเนินการ และอนุมัติให้จัดตั้ง "กองทุนให้บริการด้านสาธารณสุขกับบุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ" โดยให้ สปสช. จัดงบประมาณให้กับหน่วยบริการต่างๆ ในปีงบประมาณ 2553 สำหรับบุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ</p> <p>2. มีมติเห็นชอบในการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาระบบการเงินการคลังด้านสุขภาพแห่งชาติ เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2553 ตามข้อเสนอของคสช. อนุมัติให้กระทรวงสาธารณสุข (สธ.) เป็นหน่วยงานหลักในการให้การดูแลทางการแพทย์และสาธารณสุขแก่คนต่างด้าวทั้งหมดที่ไม่ได้อยู่ในระบบประกันสังคม โดยคนต่างด้าวต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเอง และให้เป็นไปตามกฎระเบียบหรือข้อบังคับที่กระทรวงสาธารณสุขร่วมกับกระทรวงแรงงาน และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์</p> <p>3. เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2556 รับทราบตามมติคณะกรรมการรัฐมนตรีด้านเศรษฐกิจ เห็นชอบในหลักการการให้สิทธิ (คืนสิทธิ) ชั้นพื้นฐานด้านสาธารณสุขกับบุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิเพิ่มเติมประกอบด้วย บุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิรวมถึงบุตรที่กระทรวงมหาดไทยได้ขึ้นทะเบียน</p>

ชื่อบริษัท	เป้าหมายของมติ	ความก้าวหน้าของมติ
		โดยมีเลขประจำตัว 13 หลัก เรียบร้อยแล้ว จำนวน 208,631 คน ตามที่กระทรวงสาธารณสุขเสนอ เมื่อวันที่ 20 เมษายน 2558
<p>1.2 ส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคประชาสังคม ในการจัดบริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐาน รวมถึงพัฒนาศักยภาพและกลไกในชุมชน เพื่อให้สามารถร่วมสร้างสุขภาวะ และเป็นกลไกในการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการดูแลสุขภาพขั้นพื้นฐาน</p>		<p>เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2555 กระทรวงสาธารณสุข ได้เสนอให้ ครม. เห็นชอบขยายสิทธิรับบริการฉุกเฉินมาตรฐานเดียวให้ครอบคลุมข้าราชการพนักงานส่วนท้องถิ่น และ ครม. มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 8 มกราคม 2556 ประสานกับสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ในการลงทะเบียนแก่บุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิเพิ่มเติม ในกลุ่มที่กระทรวงมหาดไทยขึ้นทะเบียน มีเลขประจำตัว 13 หลัก เรียบร้อยแล้ว จำนวน 208,631 คน ให้ได้รับสิทธิการรักษาพยาบาลในสถานบริการตามภูมิลาเนาเทียบเคียงกับสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และเร่งค้นหาคนไทยที่ยังไม่มีสิทธิหลักประกันสุขภาพ ได้แก่ กลุ่มนักเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการให้สิทธิด้านการศึกษา ให้โรงพยาบาลทุกแห่งสำรวจและบันทึกข้อมูลกลุ่มประชาชนที่ยังไม่มีเลขประจำตัว 13 หลัก เพื่อทะเบียนสิทธิประกันสุขภาพให้ครอบคลุม</p>
<p>1.3 ผลักดันและส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในระบบหลักประกันสุขภาพทุกระดับโดยมีตัวแทนเป็นกรรมการในสัดส่วนที่เหมาะสมตั้งแต่ ระดับชาติ ระดับเขต</p>		

ข้อมติ	เป้าหมายของมติ	ความก้าวหน้าของมติ
ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับท้องถิ่น รวมทั้งสถานบริการด้านสุขภาพ		
1.4 ผลักดันและสนับสนุนให้เกิดเวทีการประชุมหรือกรอบความร่วมมือเกี่ยวกับสุขภาพของประชาชนในภูมิภาคนี้โดยเป็นพันธกิจร่วมระหว่างประเทศเพื่อนบ้านในการดูแลสุขภาพของประชาชนในภูมิภาคนี้เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาสุขภาพและการเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่จำเป็นของแรงงานต่างด้าวทั้งในประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน		
1.5 เร่งรัดและผลักดันการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวรวมทั้งผู้ติดตามอย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมคนต่างด้าวทั้งหมดที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย รวมทั้งเร่งรัดให้แรงงานนอกระบบสามารถเข้าสู่ระบบประกันสุขภาพที่เหมาะสม		สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและนวัตกรรม กระทรวงแรงงาน และกรมการปกครอง มีนโยบายและยุทธศาสตร์ในการสำรวจ ตรวจสอบสถานะ และขึ้นทะเบียน เพื่อพิจารณาการได้รับสิทธิต่างๆ ของแรงงานต่างด้าว รวมทั้งมีการประสานกระทรวงการต่างประเทศยุทธศาสตร์ในการพิสูจน์สัญชาติ และรับรองสถานะ รวมทั้งมียุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการและด้านสิทธิมนุษยชนของแรงงานต่างด้าว
1.6 เร่งรัดให้องค์กรปกครองท้องถิ่น ค้นหา ช่วยเหลือบุคคลไร้รัฐ ไร้สัญชาติ ที่พำนักในประเทศไทย ประชาชนชาวไทยที่ไม่มีเลขประจำตัว 13 หลัก เพื่อให้สามารถเข้าสู่ระบบหลักประกันสุขภาพได้อย่างถ้วนหน้า		

ชื่อบริการ	เป้าหมายของบริการ	ความก้าวหน้าของบริการ
<p>1.7 สนับสนุนการพัฒนากระบวนการบริการสาธารณสุขในทุกกระดับ โดยเฉพาะระบบบริการปฐมภูมิ โดยเร่งรัดให้มีการจัดทำแผนรองรับอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจนในระยะ 10 ปีข้างหน้า มีการแก้ไขปัญหาการกระจายตัวของบุคลากรสาธารณสุขวิชาชีพต่างๆอย่างเหมาะสม รวมทั้งสนับสนุนงบประมาณและร่วมผลักดันให้เกิดการปฏิบัติตามแผนฯ อย่างเป็นรูปธรรม</p>		<p>1. วันที่ 23 มีนาคม 2553 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) จัดตั้งกลไกผลักดันนโยบายรัฐตามมติ ครม. รวม 3 ชุด คือ (1) คณะทำงานติดตามความเคลื่อนไหวระดับนโยบาย (2) คณะทำงานระดับพื้นที่เพื่อช่วยเหลือประชากรกลุ่มเป้าหมายให้เข้าถึงบริการอย่างแท้จริง โดยใช้กลไกศูนย์ประสานงานหลักประกันสุขภาพในระดับพื้นที่ที่มีอยู่แล้ว เป็นกลไกดำเนินงาน และ (3) คณะทำงานสื่อสารสาธารณะ ทำหน้าที่เผยแพร่ข้อมูลประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มประชากรเป้าหมายและผู้ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ทราบข้อมูลเรื่องการใช้สิทธิ (คืนสิทธิ)</p> <p>2. สสส. สนับสนุนแผนงานการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบระดับจังหวัดด้านสุขภาพที่มีระบบบริการให้แรงงานข้ามชาติและผู้มีปัญหาด้านสุขภาพให้เข้าถึงการบริการ โดยร่วมมือกับองค์กรพัฒนาเอกชนและหน่วยงานภาครัฐในจังหวัดระนองโดยจัดตั้งศูนย์สาธารณสุขมูลฐานไทย-พม่า (ศสมช.) และร่วมกับชุมชนจัดกิจกรรมให้มี อสม.โรงเรียนและเทศบาล รวมทั้งสนับสนุนเครือข่ายชาติพันธุ์ในการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบ รวมทั้งพัฒนากลไกเพื่อพัฒนาพื้นที่ต้นแบบอาสาสมัครลำน้ำประจักษ์ ชุมชนด้านสุขภาพกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาการเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุข</p>

ข้อมติ	เป้าหมายของมติ	ความก้าวหน้าของมติ
<p>1.8 ปรับปรุงประสิทธิภาพและการบริหารจัดการระบบประกันสุขภาพ โดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบบริหารระบบประกันสุขภาพทั้ง 3 ระบบคือ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงานและกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง ร่วมกันจัดทำแผนปฏิรูประบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติทุกระยะ 5 ปี และมีการทบทวนการทำงานทุก 1 ปี เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและเพิ่มประสิทธิภาพระหว่างระบบหลักประกันสุขภาพทั้ง 3 ระบบ โดยมีเป้าหมายที่เป็นรูปธรรม และกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจน</p>		<p>1. รัฐบาลมีนโยบายบูรณาการมาตรฐานเดียว 3 กองทุน ที่มีพัฒนาการการขับเคลื่อนมาอย่างต่อเนื่อง จนมีการตั้งคณะกรรมการประสานระบบประกันสุขภาพแห่งชาติ หรือเรียกสั้น ๆ ว่า คณะกรรมการประสานงาน 3 กองทุนสุขภาพขึ้นมา ซึ่งมีการยกร่างพระราชบัญญัติ เพื่อประสานการทำงานทั้ง 3 กองทุน</p> <p>2. มีการลงนามความร่วมมือระหว่างกองทุนสวัสดิการข้าราชการ กองทุนประกันสังคม และกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เพื่อให้คนไทยได้รับบริการสุขภาพที่มีมาตรฐานเท่าเทียมกันภายใต้นโยบายเจ็บป่วยฉุกเฉินรักษาทุกที่ทั่วถึงทุกคน เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2555</p>
<p>1.9 กำหนดมาตรการเชิงบวกและมาตรการด้านกฎหมายเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล กรณีการเจ็บป่วยที่เกิดจากพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพ เช่น อุบัติเหตุจราจร เนื่องจากการดื่มสุรา หรือการใช้สารเสพติด อันก่อให้เกิดผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น</p>		
<p>1.10 เร่งรัดและผลักดันการพัฒนาบริการสุขภาพ การกระจายบุคลากรสาธารณสุข และการพัฒนาระบบส่งต่อ</p>		

ข้อมติ	เป้าหมายของมติ	ความก้าวหน้าของมติ
<p>1.11 สนับสนุนให้ท้องถิ่นหรือหน่วยบริการปฐมภูมิสามารถให้การรับรองสภาพความพิการที่เห็นประจักษ์ด้วยสายตา ซึ่งไม่จำเป็นต้องอาศัยการพิสูจน์ทางการแพทย์ ในกรณีที่ต้องมีการวินิจฉัยสภาพความพิการ ให้ส่งต่อหน่วยบริการหลัก เพื่อวินิจฉัยสภาพความพิการ และดำเนินการจดทะเบียนต่อไป</p>		
<p>2. ขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา องค์กรภาคเอกชน ภาคีสมาชิกสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ และสื่อภาครัฐ</p>		
<p>2.1 เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารสิทธิหน้าที่เกี่ยวกับการบริการสาธารณสุข และสร้างกระบวนการให้ประชาชนทุกคนได้รับรู้ถึงหน้าที่ในการดูแลสุขภาพของตนเองและ สิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐานได้อย่างทั่วถึง</p>		
<p>2.2 เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชากรทุกคนมีหน้าที่ในการแสดงตัวต่อเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ และปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนดในการเข้าถึงการประกันสุขภาพ รวมทั้งมีหน้าที่ในการดูแลสุขภาพของตนเองและครอบครัว รวมทั้งการป้องกันโรค และปฏิบัติตามคำแนะนำที่ได้รับ</p>		
<p>2.3 ร่วม สนับสนุนการจัดบริการสาธารณสุขทุกระดับอย่างจริงจัง โดยร่วมกับ สำนักงานหลักประกันสุขภาพ</p>		<p>เชิงระบบ กลไก และการปฏิบัติการ สปสช. ได้ลงนามความร่วมมือกับ อปท. ใน</p>

ข้อมติ	เป้าหมายของมติ	ความก้าวหน้าของมติ
<p>แห่งชาติ ในการจัดกองทุนตำบลและจัดให้มีกลไกของภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาวางแผนแก้ไขปัญหาในชุมชนร่วมกัน</p>		<p>การจัดตั้งกองทุนหลักประกันสุขภาพในระดับพื้นที่ครอบคลุมมากกว่าร้อยละ 95 ของ อปท. ทั้งหมด มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานหลักประกันสุขภาพประชาชนประจำจังหวัดและประจำ อปท. มากกว่า 14 แห่ง ทั่วประเทศ และมีตัวแทนประชาชนร่วมเป็นอนุกรรมการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วม ทั้งยังกำหนดให้มีการกรรมาการจากภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารกองทุนสุขภาพตำบลด้วย</p>
<p>2.4 ให้ท้องถิ่นร่วมกับสถานบริการสาธารณสุขจัดบริการรักษาพยาบาลและส่งเสริมสุขภาพให้กับผู้พิการที่อยู่ที่บ้าน</p>		
<p>3. ขอให้คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ</p>		
<p>3.1 จัดให้มีกลไกในการกำกับ ติดตาม เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาคในการเข้าถึง บริการสาธารณสุขที่จำเป็น โดยสนับสนุนให้หน่วยงานที่เป็นกลาง หรือ ภาคประชาสังคม เป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการดำเนินการ และให้มีการรายงานความคืบหน้าให้สมัชชาสุขภาพแห่งชาติได้รับทราบทุก 2 ปี และประชาสัมพันธ์ให้ทราบโดยทั่วกัน</p>		<p>คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (คสช.) ได้แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนและติดตามการดำเนินงานตามมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ (คมส.) ทำหน้าที่ประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน องค์กร และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องจากการติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานและองค์กรต่างๆ พบว่า มีการดำเนินงานที่สำคัญของหน่วยงาน ทำให้เกิดความก้าวหน้าของระบบและโครงสร้างที่สนับสนุนการเข้าถึงและได้รับบริการสาธารณสุขที่จำเป็นโดยเสมอภาคของประชาชนกลุ่มต่างๆ ในประเทศ มาเป็นลำดับ</p>

ข้อมติ	เป้าหมายของมติ	ความก้าวหน้าของมติ
<p>3.2 ประสานงานและผลักดันให้หน่วยงานที่รับผิดชอบระบบบริการสุขภาพจัดบริการที่มีความหลากหลายและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนทั่วไปและกลุ่มเฉพาะ</p>		
<p>3.3 ประสานและร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ร่วมกันกำหนดระบบ/รูปแบบการจัดบริการด้านสาธารณสุขที่จำเป็นที่เอื้อให้กลุ่มบุคคลไร้รัฐ ไร้สัญชาติที่พำนักในประเทศไทย สามารถเข้าถึงบริการสุขภาพที่มีคุณภาพได้โดยสะดวกและปลอดภัย</p>		<p>มีองค์กรอื่นๆ จำนวนมาก ที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนให้เกิดความเสมอภาคในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่จำเป็น ทั้งโดยการผลักดันนโยบาย การให้ข้อคิดเห็น และการปฏิบัติการในระดับพื้นที่ และในกลุ่มเฉพาะ เช่น ชมรมเพื่อนโรคไตแห่งประเทศไทย นักวิชาการและเครือข่ายผู้ป่วยโรคมะเร็ง เครือข่ายผู้บริโภคร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เครือข่ายสุขภาพชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง (คชส) โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงานข้ามชาติและผู้มีปัญหาด้านสุขภาพ (คพรส.) โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตชาติพันธุ์ เครือข่ายประชาสังคม เครือข่ายแพทย์ชนบท เป็นต้น</p>